Raadsvoorstel

Commissievergadering	:	**Samenleving**
Titel	:	Ondersteuning en subsidiëring Stichting Nobilis
Onderwerp	:	Ondersteuning en subsidiëring Stichting Nobilis
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Esther Verhagen / Nelleke Flink
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085183173

Datum collegevergadering
16 april 2024

Voorgesteld besluit
Aan uw raad wordt voorgesteld:
1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen rond Stichting Nobilis
2. De definitieve besluitvorming hierover plaats te laten vinden bij de integrale afweging bij de Kaderbrief 2025

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
Museum Nobilis kent sinds haar vestiging in Fochteloo in 2014 een flinke ontwikkeling en groei als museum voor moderne prentkunst. Haar collectie is uniek in Nederland en het is waardevol om deze instelling binnen onze gemeentegrenzen te hebben.
Door de flinke groei stuit het museum nu op grenzen. Ze heeft zelf drie knelpunten benoemd:
- Energielasten
- Ruimtegebrek
- Personeel

Om door te kunnen ontwikkelen als museum vraagt ze ondersteuning van de gemeente.
Nobilis is op dit moment te groot voor het servet en te klein voor het tafellaken
Aan onze gemeente wordt gevraagd om stichting Nobilis te helpen met de doorontwikkeling.

Argumenten
1.1 Er kan een positief besluit genomen worden over het ondersteunen van Stichting Nobilis in haar activiteiten als museum voor moderne prentkunst
Stichting Nobilis heeft op het gebied van de prentkunst van na WOII inmiddels een belangrijke collectie opgebouwd en voegt toe aan culturele waarde in onze gemeente. Haar verzameling is uniek in Nederland en is van nationaal belang.

<u>Het belang van Nobilis als culturele instelling</u>
Stichting Nobilis heeft op het gebied van de prentkunst van na WOII inmiddels een belangrijke collectie opgebouwd en voegt toe aan culturele waarde in onze gemeente. Haar verzameling is uniek in Nederland en is van nationaal belang. Er zijn met het Rijksmuseum Amsterdam contacten en afspraken over het overdragen van prentkunst aan Nobilis.
Grafici en liefhebbers van prentkunst weten het museum te vinden, er wordt veel werk geschonken aan Nobilis (ateliernalatenschappen en prentoeuvres). Er zijn internationale contacten.

Hierdoor nemen de tentoonstellingen toe en ook het belang van die tentoonstellingen en het bezoek eraan. In 2022 (een goed jaar voor Nobilis) waren er ruim 3.000 bezoekers. Nobilis heeft ongeveer 400 vrienden en 30 vrijwilligers.
De collectie bestaat uit[1]:

- Ateliernalatenschappen (niet alleen prenten, maar ook andere kunstwerken)
- Collecties van verzamelaars
- Kunstwerken van regionale kunstenaars (o.a. Johannes Mulder, Sierd Geersma)
- Kleine prenten (inmiddels 80.000)
- Chalcografie (originele blokken en platen van grafici)
- Bibliotheek (kleine tienduizend boeken, catalogi, tijdschriften en mappen kleingrafiek)

Er wordt jaarlijks toegevoegd aan de collectie. In 2023 vertegenwoordigden de schenkingen in dat jaar een totale waarde van ruim € 140.000,-.

Nobilis maakt een flinke groei door.
Door die groei loopt Nobilis tegen grenzen en knelpunten aan.

Knelpunten:

- Energie

Door de oplopende energielasten is het veel moeilijker geworden om de exploitatie uit de rode cijfers te houden.

- Ruimtegebrek

Omdat de collectie groeit, is er gebrek aan goede (depot)ruimte en aan ruimte om te kunnen tentoonstellen.

- Personeel

St. Nobilis wordt aangestuurd door een vrijwillige, onbetaalde conservator. Dat is kwetsbaar.

1.2 Aan gemeentelijke ondersteuning moet de voorwaarde verbonden worden dat stichting Nobilis als museum wordt geregistreerd in het Nederlands museumregister en dat de nationale museumjaarkaart gevoerd wordt.

Het is van belang dat Nobilis een kwalitatieve doorontwikkeling doormaakt en een waarborg daarvoor is een registratie in het Nederlands museumregister. Een belangrijke voorwaarde voor gemeentelijke steun is dat Nobilis gaat voldoen aan die kwalitatieve standaard. En dat is weer een voorwaarde voor het voeren van de museumjaarkaart.
Een museumregistratie functioneert als kwaliteitskeurmerk. Hiervoor moet Nobilis voldoen aan de museumnorm 2020 [2] en dat vraagt het nodige. Hier gaat de kost voor de baat uit.
Nobilis werkt al aan deze registratie, maar dat gaat nu traag. De gemeentelijke ondersteuning helpt dan. Museumregistratie moet in ieder geval in 2026 gerealiseerd zijn.

Bijkomend voordeel van een museumregistratie is dat er een betere toegang is tot fondsen bij fondsenwerving en dat er gemakkelijker toegang is tot het lenen van collecties van andere musea voor tentoonstellingen. De museumjaarkaart heeft doorgaans een positieve invloed op museumbezoek.

De museumregistratie raakt alle delen van de museale bedrijfsvoering van Nobilis en gaat dus niet alleen over de genoemde knelpunten. Gemeentelijke ondersteuning is bedoeld voor het in stand houden, beheren, registreren, ontsluiten en presenteren van de collectie van stichting Nobilis, aan de hand van haar activiteitenplan.

---

[1] Over Nobilis - centrum voor prentkunst in Fochteloo (stichtingnobilis.nl)
[2] museumnorm_2020.pdf (museumvereniging.nl)

1.3 Aan ondersteuning van Nobilis wordt de voorwaarde verbonden van samenwerking met andere culturele partijen in de culturele Bruisplek Ooststellingwerf, met name in het tentoonstellen van de collectie van stichting Nobilis

Nobilis heeft inmiddels een grote collectie belangrijke prentkunst. Haar tentoonstellingsruimte in Fochteloo is klein. Haar pand in Fochteloo ligt niet heel centraal in de gemeente.
Er wordt momenteel hard gewerkt aan de ontwikkeling van een culturele Bruisplek in onze gemeente. In het gebouw van de Miente in Oosterwolde wordt rekening gehouden met het realiseren van een tentoonstellingsruimte. Met Nobilis is afgesproken dat ze haar collectie hier kan tonen. Zo kan er meerwaarde gemaakt worden voor Nobilis en voor de Bruisplek.

1.4 Er wordt uitgegaan van subsidiëring van in structureel € 30.000 voor stichting Nobilis

De subsidieaanvraag van Nobilis wordt positief benaderd, maar wordt wel anders beantwoord dan de vraag van Nobilis. Nobilis heeft voor 2024 een subsidieaanvraag ingediend van € 29.800. Ze ontvangt sinds 2022 een structurele subsidie van € 1.000,-
Bij de aanvraag is een activiteitenplan 2024 en zijn jaarstukken gevoegd. In de aanvraag wordt nog niet uitgegaan van een traject op weg naar museumregistratie. Dit is echter wel ons uitgangspunt. Dit is inmiddels overlegd met Nobilis en Nobilis staat volmondig achter dit traject.
Voorwaarde voor subsidiëring is het bereiken van museumregistratie in 2026 en samenwerking met de culturele Bruisplek die zich in ieder geval uit in het tonen van de collectie van Nobilis in de Bruisplek.

Op basis van voorgaande overwegingen wordt voorgesteld een subsidie van in totaal € 30.000 beschikbaar te stellen. In 2024 kan de route richting museumregistratie verder uitgezet worden en Nobilis kan haar plannen en bedrijfsvoering erop aanpassen.
Zie ook de financiële toelichting hieronder.

Kanttekeningen

1.2 en 1.3 Aan gemeentelijke ondersteuning worden voorwaarden gesteld.

De voorwaarden die u stelt (museumregistratie en samenwerking in de Bruisplek) worden niet genoemd in de subsidieaanvraag 2024 van Nobilis. Via de route naar museumregistratie worden de knelpunten van Nobilis aangepakt omdat er in die registratie een focus ligt op de kwaliteit van alle museumprocessen.
Er moet veel gebeuren. Met Nobilis en met de museumconsulente Friesland is overlegd wat een haalbaar tijdpad zou kunnen zijn voor het daadwerkelijk bereiken van de registratie. Alle museum- en bedrijfsprocessen moeten gedocumenteerd en vastgelegd worden. Omdat er nog veel moet gebeuren en een aantal stappen ingrijpend is, wordt uitgegaan van 2026 als haalbaar.
Door samenwerking in de Bruisplek is er extra tentoonstellingsruimte voor Nobilis waardoor ook een deel van het knelpunt ruimte opgelost kan worden. Daarnaast heeft de Bruisplek aan Nobilis een belangrijke partner.

Financiële toelichting

De gemeentelijke subsidie van € 30.000,- is bedoeld om Nobilis te ondersteunen in al haar museumactiviteiten, zoals gezegd, voor het in stand houden, beheren, registreren, ontsluiten en presenteren van de collectie. Het is niet bedoeld om te investeren in het pand van Nobilis, omdat dit pand particulier eigendom is.
Er wordt verder met Nobilis overlegd hoe dit het best in haar begroting en plannen verwoord kan worden.
Er zijn ook nog andere mogelijkheden voor het opvangen van de energielasten, verduurzaming en uitbreiding van de ruimte (noodfonds energie gemeente, subsidies verduurzaming, eventuele derde regeling ihkv accommodatiebeleid).
De subsidie van € 30.000 is bedoeld voor de museale activiteiten. Dit vraagt om het herijken van begroting en plannen voor de toekomst. Dit moet eerst plaatsvinden.

Er is geen rekening gehouden met subsidiëring van Nobilis in de gemeentebegroting.

Toelichting jaarstukken 2022 Nobilis
Uit de jaarstukken 2022 blijkt dat nobilis toen een goed jaar had (resultaat van € 25.000). Dit had te maken met twee zeer goed lopende tentoonstellingen en twee hiermee verbonden uitgaven.

In 2023 is een klein bedrijfsresultaat behaald van € 1.008,- De activiteiten van Nobilis zijn in 2023 in lijn met 2022 opgevoerd, zonder dat daar de inkomsten tegenover staan waarvan in 2022 wel sprake van was.

Publicatie voor bekendmaking

In zijn vergadering van 28 mei 2024 heeft de gemeenteraad besloten:

1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen rond Stichting Nobilis
2. De definitieve besluitvorming hierover plaats te laten vinden bij de integrale afweging bij de Kaderbrief 2025

Vervolg

- Na het besluit van de gemeenteraad wordt er nader overleg gepleegd met Nobilis over de marsroute richting museumregistratie en het opstellen van een meerjarenbegroting en meerjarenplanning hiervoor.
- Er is regelmatig contact met Nobilis over de doorontwikkeling en museumregistratie.
- Evaluatie vindt plaats aan de hand van de jaarstukken van de stichting en de definitieve vaststelling van de jaarlijkse subsidie

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Gespreksnotitie december 2022 van stichting Nobilis, gericht aan de gemeente
2. Subsidieaanvraag 2024 stichting Nobilis
3. Jaarstukken 2024 en 2022 Nobilis

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085183173

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ; 16 april 2024
besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen rond Stichting Nobilis
2. De definitieve besluitvorming hierover plaats te laten vinden bij de integrale afweging bij de Kaderbrief 2025

Besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2024